

minimabeleid Gemeente Westland 2013 Ev

Auteur(s) Afdeling SAM/CWPB
Datum 16 oktober 2012

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Context en visie minimabeleid Westland	3
2.1.	Context	3
2.2.	Ontwikkelingen binnen het sociaal domein	3
2.2.1.	Cumulatie van overheidsmaatregelen	3
2.2.2.	Decentralisaties sociaal domein	3
2.2.3.	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): eigen bijdragen individuele voorzieningen	3
2.2.4.	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)	3
2.3.	Visie Westland	3
3.	Doelgroep omvang	5
4.	Regelingen minimabeleid Westland	6
4.2.	Categoriale bijzondere bijstand	6
4.2.1.	Maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen	7
4.3.	Computers voor kinderen van minima	7
4.4.	Collectieve aanvullende verzekering (CAV)	7
4.5.	Langdurigheidstoelage	7
4.6.	Individuele bijzondere bijstand	8
	Nieuwe accenten:	8
4.6.1.	Sociale participatie volwassenen	9
4.7.	Overzicht regelingen minimabeleid	10
5.	Overige regelingen	11
5.1.	Schuldhulpverlening	11
5.2.	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	11
5.3.	Ondersteuning vanuit welzijnswerk	11
5.4.	Noodfonds	11
6.	Uitvoering, dienstverlening, monitoring en communicatie	12
6.1.	Uitvoering	12
6.2.	Dienstverlening	12
6.3.	Sociale monitor	12
6.4.	Communicatie	12
7.	Financiële paragraaf	13
	Bijlage: Evaluatie minimabeleid 2008-2011	15

Inleiding

Voor u ligt de nota 'Minimabeleid Gemeente Westland 2013ev'. In deze nota is opgenomen hoe ondersteuning wordt geboden aan inwoners van Westland die moeten rondkomen met een laag inkomen. Het minimabeleid maakt onderdeel uit van het brede vangnet voor kwetsbare burgers in onze gemeente. Dit vangnet is er om iedereen de mogelijkheid te bieden om te participeren in de samenleving, om kinderen kansen te bieden en daar waar nodig (individueel) te ondersteunen. Het minimabeleid staat niet op zichzelf. Naast het minimabeleid wordt dit vangnet ingevuld door ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet Werk en Bijstand (Wwb), de Wet schuldhelpverlening (Wgs).

De ondersteuning, geboden vanuit het minimabeleid, richt zich op personen die moeten rondkomen van een minimuminkomen. Het biedt financiële ondersteuning voor onder andere sociale participatie, een langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand voor noodzakelijke bijzondere kosten en vergoeding van medische kosten door middel van een collectieve aanvullende verzekering.

Het huidige beleid, daterend uit 2008, dient te worden aangepast aan de actualiteit. Naast wijzigingen binnen het wettelijk kader van de Wwb, waarin voorwaarden voor categoriaal toekennen van bijzondere bijstand zijn gewijzigd, zijn er ook wijzigingen in bijvoorbeeld de ondersteuning vanuit de Wmo. Een voorbeeld hiervan is de heffing van eigen bijdragen bij individuele voorzieningen. Ook binnen het minimabeleid gaan we er vanuit dat de eigen verantwoordelijkheid voorop staat. Ondersteuning wordt geboden indien er geen voorliggende mogelijkheden aanwezig zijn. In de uitvoering wordt een goede informatievoorziening en zo eenvoudig mogelijke aanvraagprocedures ontwikkeld.

Het beleid uit 2008 is zoveel mogelijk ongewijzigd gebleven en blijft een combinatie van inkomensaanvullende en participatie bevorderende regelingen waardoor mensen die op het sociaal minimum leven toegang houden tot een passend pakket aan regelingen.

Het minimabeleid van de afgelopen jaren heeft meer Westlandse huishoudens met een inkomen op of rond het sociaal minimum weten te bereiken. De huidige economische recessie heeft financiële gevolgen voor alle burgers en voor kwetsbare groepen in het bijzonder. In de eerste helft van 2012 is een toename in de aanspraak op minimaregelingen zichtbaar.

Leeswijzer

Deze nota richt zich op de hoofdlijnen van het te voeren minimabeleid. Hierbij gaat het om categoriale bijzondere bijstand, de langdurigheidstoeslag, de collectieve aanvullende verzekering en individuele bijzondere bijstand.

In hoofdstuk 2 worden de context en ontwikkelingen geschetst die de visie en de kernbegrippen binnen het Westlandse minimabeleid bepalen. Hoofdstuk 3 gaat in op de omvang van de doelgroep. Daarop volgen in hoofdstuk 4 de regelingen en nieuwe accenten die het beleid de komende jaren krijgt. Hoofdstuk 5 geeft een korte toelichting op de overige regelingen die in verbinding staan met het minimabeleid. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de wijze waarop de uitvoering, monitoring en communicatie rondom het minimabeleid vorm zullen krijgen. In hoofdstuk 7 is de financiële paragraaf opgenomen. In de bijlage is een beknopt overzicht van de resultaten van het minimabeleid over de periode 2008-2011 te vinden.

Context en visie minimabeleid Westland

Dit hoofdstuk schetst de context van het minimabeleid in Westland. Deze context bepaalt mede de gemeentelijke visie op minimabeleid.

Context

Het streven van Westland is dat zoveel mogelijk mensen en gezinnen actief participeren in de samenleving, werken om in hun eigen levensonderhoud en dat van hun gezin te voorzien, de eigen regie over hun leven voeren en bijdragen aan het welbevinden van hun sociale omgeving. Voor de meeste mensen is dat bijna vanzelfsprekend; zij kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud en nemen actief en volwaardig deel aan de maatschappij.

Maar participatie aan de samenleving gaat niet altijd vanzelf. Soms is daarbij ondersteuning nodig. Wanneer iemand tijdelijk niet in staat is om over voldoende inkomsten te beschikken, kan de gemeente helpen door middel van tijdelijke inkomensondersteuning (uitkering), participatie en minimabeleid. De Wwb is het wettelijk kader voor gemeenten waarbinnen keuzes gemaakt moeten worden over het bieden van aanvullende inkomensondersteuning voor minima. Inkomensondersteuning mag alleen geboden worden op individuele basis. Per geval moet vastgesteld worden dat er sprake is van noodzakelijke kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Gemeenten moeten dus individueel maatwerk leveren. Het voeren van generiek inkomensbeleid ter bestrijding van armoede is voorbehouden aan het Rijk.

Het is in specifieke gevallen mogelijk om categoriale bijzondere bijstand te verstrekken. Het gaat daarbij om situaties waarbij het aannemelijk is dat er sprake is van noodzakelijke kosten. Het enkele feit dat de betrokkene behoort tot een vooraf omschreven doelgroep, is dan voldoende reden de categoriale bijstand toe te kennen. Deze situaties zijn door de wetgever bepaald zoals ook de vastgestelde inkomensgrens van 110% van het sociaal minimum voor categoriale bijzondere bijstand.

Ontwikkelingen binnen het sociaal domein

Cumulatie van overheidsmaatregelen

De verwachting is dat het effect van reeds ingezette- en nog te verwachten overheidsmaatregelen op diverse terreinen de komende tijd duidelijker wordt. Te denken valt aan hogere zorgkosten in de vorm van premies en eigen bijdragen, verlaging van toeslagen voor kinderopvang-, huur- en zorg. Zaken waar gezien de komst van een nieuw kabinet nog niet volledig op geanticipeerd kan worden. Daarbij geldt dat taken die door het Rijk worden afgestoten niet automatisch leiden tot financiële compensatie aan burgers op lokaal niveau. Voor het minimabeleid is het van belang de ontwikkelingen te volgen en te betrekken bij eventuele nieuwe beleidskeuzes.

Decentralisaties sociaal domein

Door de val van het kabinet in april 2012 vindt de invoering van de Wet werken naar vermogen (WWnV) geen doorgang. In samenhang met de decentralisatie van de Awbz begeleiding en de Jeugdzorg werd verwacht dat gemeenten verantwoordelijkheid krijgen voor vrijwel de volledige ondersteuning aan kwetsbare burgers. De decentralisatiegedachte van het Rijk zet naar verwachting de komende jaren door. Daarom is het van belang dat de verbinding wordt gelegd tussen de verschillende thema's armoede, re-integratie, participatie en gezondheid. Daartoe wordt binnen het sociaal domein toegewerkt naar een integrale dienstverlening binnen het sociaal domein waarbij de leefgebieden opgroeien, werk en meedoen centraal staan.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): eigen bijdragen individuele voorzieningen

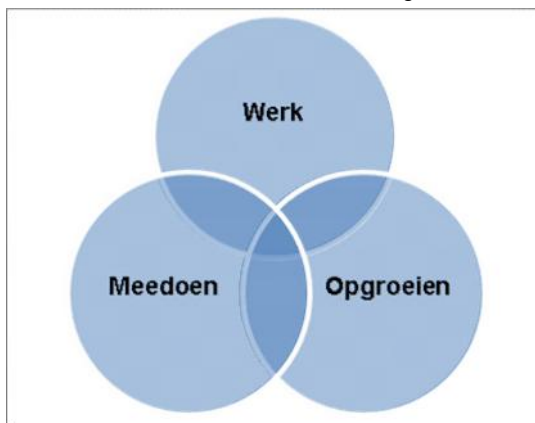
Binnen het herziene Wmo beleid is het opleggen van eigen bijdragen verruimd. Tot nu toe werd alleen een eigen bijdrage opgelegd voor hulp bij het huishouden. Met ingang van 1 januari 2013 zal ook een eigen bijdrage verschuldigd zijn voor losse woonvoorzieningen, bouwkundige woonvoorzieningen en individuele vervoersvoorzieningen (niet zijnde collectief vervoer). Door deze kosten op grond van de Collectieve Aanvullende Verzekering binnen het minimabeleid te vergoeden worden personen met een minimum inkomen ontzien.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Op 1 juli 2012 is de Wgs in werking getreden. Hiermee heeft de uitvoering van schuldhulpverlening een wettelijke basis gekregen. Schuldhulpverlening maakt onderdeel uit van het vangnet voor kwetsbare burgers. Soms is schuldenproblematiek aanleiding voor het niet kunnen rondkomen. Schuldhulpverlening omvat zowel het voorkomen van problematische schulden als ondersteuning bij het oplossen voor de achterliggende problematiek van de schulden en het voorkomen van terugval. De visie op schuldhulpverlening wordt verder uitgewerkt in een separaat beleidsplan dat in november 2012 aan de raad wordt aangeboden.

Visie Westland

Het doel van het Westlandse minimabeleid is erop gericht minima zoveel mogelijk in staat te stellen om mee te doen in de samenleving. Daarmee wordt aangesloten bij de visie binnen het sociaal domein

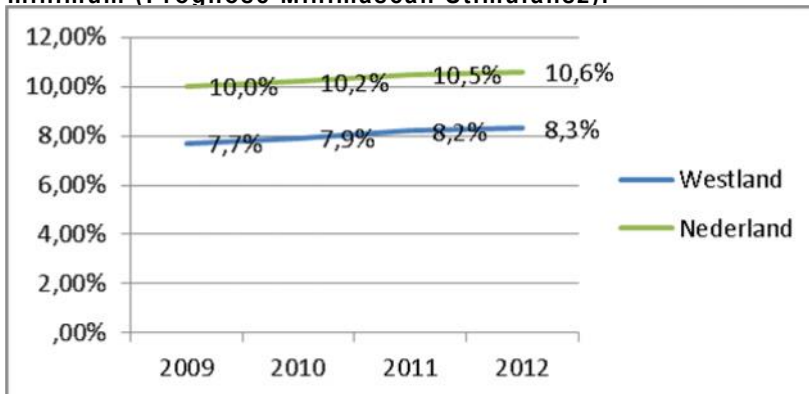
waaronder de Wmo. Eigen verantwoordelijkheid staat daarbij voorop en voor kwetsbare burgers is er een vangnet. Binnen het minimabeleid is er speciale aandacht voor (gezinnen met) kinderen. De kernbegrippen binnen het minimabeleid zijn daarbij:

- *Maatschappelijke participatie*
- *Eigen verantwoordelijkheid*
- *Vangnetvoorziening*

Doelgroep omvang

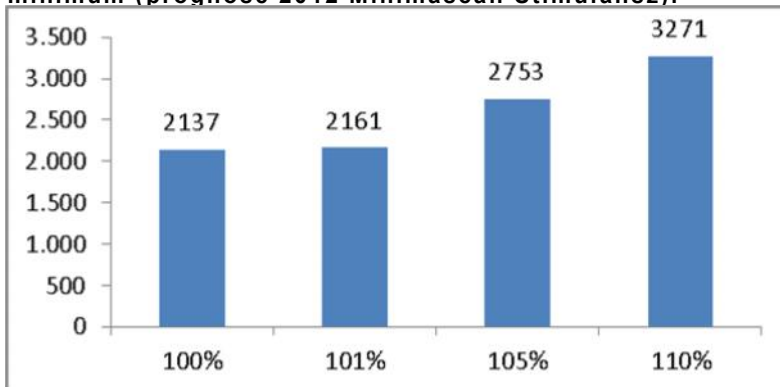
In Westland hebben we te maken met stabiele omvang van de minimapopulatie van gemiddeld zo'n 8% van de bevolking. Onder minima verstaan we: mensen met een netto inkomen tot 110% van de voor hen van toepassing zijnde bijstandsnorm. Dat kunnen mensen met een uitkering zijn. Ook werkenden met een laag inkomen kunnen tot de doelgroep behoren. In figuur 1 is de ontwikkeling van het percentage minimahuishoudens met een inkomen op 110% weergegeven.

Figuur 1: Percentage minimahuishoudens in Westland met een inkomen op 110% van het sociaal minimum (Prognose Minimascan Stimulansz).

Binnen minimebeleid worden verschillende inkomensgrenzen per regeling gehanteerd. 100% ligt op het niveau van de bijstand, 101% om nadelige afrondingsverschillen op te heffen en 110% ten aanzien van gezinnen met kinderen. Het hanteren van gedifferentieerde inkomensgrenzen voor de verschillende regelingen betekent dat de doelgroep per regeling een andere omvang heeft (zie figuur 2).

Figuur 2: Omvang minimahuishoudens in Westland met een inkomen op of rond het sociaal minimum (prognose 2012 Minimascan Stimulansz).

Zelfstandigen

Een aanzienlijke groep minima in de gemeente Westland is zelfstandig ondernemer. Dit hoeft echter niet direct iets te zeggen over hun besteedbare inkomen omdat zij vaak vermogen hebben in het bedrijf (grond, bedrijfswagens etc.) en dus in veel gevallen niet in aanmerking kunnen komen voor inkomensondersteunende maatregelen.

Meer informatie over de minimadoelgroep en een uitgebreidere analyse over de periode 2008-2011 is te vinden in de bijlage.

Regelingen minimabeleid Westland

Het minimabeleid omvat verschillende regelingen voor inwoners met een laag inkomen die ook niet beschikken over veel vermogen. Zoals eerder aangegeven is binnen het sociaal domein momenteel veel in beweging. Dit geldt ook voor overheidsmaatregelen gericht op het al dan niet verzachten van negatieve inkomenseffecten voor (kwetsbare) burgers waarover de komende tijd meer duidelijkheid wordt verwacht. Om die reden wordt zo veel als mogelijk het beleid uit 2008 gehandhaafd. Dit betekent het handhaven van de huidige regelingen en geen uitbreiding met nieuwe regelingen, bijvoorbeeld gericht op specifieke doelgroepen zoals ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.

Op onderdelen worden de regelingen binnen het minimabeleid aangepast. Dit geldt met name ten aanzien van de individuele bijzondere bijstand en de collectieve aanvullende verzekering. Een helder kader draagt bij aan rechtmatige uitvoering van het minimabeleid. De nieuwe accenten die zijn aangebracht worden bij de betreffende regelingen hieronder toegelicht. Naast deze inhoudelijke accenten is de komende periode ook aandacht voor het verbeteren van de dienstverlening. Dit aspect wordt in paragraaf 6 verder toegelicht.

1.1. Draagkracht, vermogen en inkomen

Uitgangspunt bij de behandeling van een aanvraag om bijzondere bijstand is de beoordeling of de kosten voldaan kunnen worden uit het inkomen, het aanwezige vermogen en de langdurigheidstoeslag. Om dit te toetsen worden een draagkrachtberekening uitgevoerd.

Onder draagkracht wordt verstaan: De financiële ruimte om zelf in de kosten te voorzien.

De hoogte van de draagkracht wordt uitgedrukt in een percentage van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen.

Het bepalen met welk(e) draagkrachtpercentage(s) rekening wordt gehouden m.b.t. het inkomen en het vermogen behoort in de Wwb tot de beleidsvrijheid van gemeenten.

In Westland zijn ten aanzien van de beoordeling van de draagkracht de volgende keuzes gemaakt:

Inkomen	De vaststelling van de hoogte van het inkomen, voor de bepaling van het recht op bijzondere bijstand wordt berekend conform die van de algemene bijstand.
Draagkrachtpercentages	10% tot max. € 1.500 35% van € 1.500 - € 3.000 50% van bedragen boven € 3.000
Vermogen	a. Het vermogen wordt op dezelfde wijze vastgesteld als bij de algemene bijstand. b. Aangesloten wordt bij de vermogensgrens genoemd in de wet (artikel 34 Wwb). c. Het vermogen boven die grens wordt volledig tot de draagkracht gerekend (100%).
In mindering te brengen op de draagkracht	Voor de vaststelling van het voor de draagkracht in aanmerking te nemen inkomen kan rekening worden gehouden met buitengewone uitgaven die ten laste van de belanghebbende komen.
Gespaard vermogen tijdens de bijstandperiode	Wordt volledig aangemerkt als draagkracht (100%).
Drempelbedrag	Er wordt geen drempelbedrag gehanteerd.

Categoriale bijzondere bijstand

Voor enkele groepen¹ biedt de Wwb de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verstrekken zonder te controleren of de kosten waarvoor de bijstand wordt verstrekt noodzakelijk en daadwerkelijk gemaakt zijn. Er is nog steeds sprake van een individuele aanvraag, maar de noodzaak van bepaalde kosten wordt bij voorbaat aannemelijk geacht. Getoetst wordt of de persoon tot de categorie behoort. Voor categoriale bijzondere bijstand geldt een wettelijk vastgestelde inkomensgrens van maximaal 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Het college is vrij om een vermogensgrens te hanteren. Westland sluit aan bij de vermogensgrens zoals genoemd in artikel 34, lid 3 van de Wwb. In Westland richt het categoriaal toekennen van bijzondere bijstand zich tot de doelgroep ouders met schoolgaande kinderen.

Maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen

Gezinnen met kinderen kunnen gebruik maken van de volgende drie regelingen die de maatschappelijke participatie van kinderen bevorderen. Een persoonsgebonden bedrag wordt op aanvraag verstrekt. De regelingen voor maatschappelijke participatie van kinderen zijn bij verordening geregeld. De raad bepaalt de hoogte van de toe te kennen bedragen.

- a. Sociale participatie voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar.
- b. Bijdrage schoolkosten schoolgaande kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
- c. Eenmalige bijdrage schoolkosten ten behoeve van een kind dat naar het voortgezet onderwijs gaat.

Bij sociale participatie gaat het om activiteiten in het kader van sociaal-culturele en sportieve participatie, zoals het lidmaatschap van het een sport- of muziekvereniging.

Bij de (eenmalige) bijdrage schoolkosten komen in aanmerking kosten in verband met een kennismakingsweek, agenda, schriften, schoolreisjes, excursies, schoolavondjes, ouderbijdrage, bureau etc.

Computers voor kinderen van minima

In 2009 zijn beleidsregels vastgesteld om minima met kinderen in de leeftijd van 8 tot 18 jaar te ondersteunen bij de aanschaf van een computer. Een persoonsgebonden bedrag wordt op aanvraag verstrekt. Het betreft een eindig budget voor kosten ten behoeve van een computer, bijbehorend randapparatuur en een internetaansluiting.

Collectieve aanvullende verzekering (CAV)

De gemeente biedt inwoners met een minimuminkomen tot maximaal 100% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm sinds 2006 een CAV aan. Wij hechten belang aan een goede verzekering voor medische kosten. Daarvoor is een overeenkomst gesloten met zorgverzekeraar DSW. De overeenkomst wordt jaarlijks automatisch verlengd en wordt in 2013 voortgezet. De deelname biedt mensen een aanvullend pakket van medische kosten op de reguliere aanvullende verzekeringen van DSW. Voorwaarde is dat de cliënt een basis- en aanvullende verzekering bij DSW heeft afgesloten. DSW kent twee aanvullende verzekeringen: AV-standaard en AV-top. De gemeente vergoedt de premie van de standaard aanvullende verzekering. Als iemand voor de AV-Top kiest, dan wordt het bedrag tot het niveau van AV-Standaard vergoed.

Nieuwe accenten:

a. Verhoging inkomensgrens CAV

De inkomensgrens voor de CAV wordt verhoogd naar 101%. Met deze grens wordt beoogd kleine verschillen op te vangen. Dit voorkomt dat mensen met een netto inkomen dat net iets hoger is dan de bijstandsnorm buiten de CAV vallen (als gevolg van de berekeningssystematiek en afrondingsverschillen). Hierdoor neemt de potentiële doelgroep licht toe. De doorrekening hiervan wordt in hoofdstuk 7 toegelicht.

b. Kostenbewustzijn vergroten

De CAV wordt op onderdelen aangepast op het gebied van de bedragen en/of perioden waarbinnen kosten kunnen worden vergoed. Dit betreft kostensoorten zoals brillen en lenzen die in plaats van twee-jaarlijks, drie-jaarlijks vergoed zullen worden. Op deze onderdelen was de Westlandse CAV in vergelijking met omliggende gemeenten ruim te noemen. Er wordt daarmee tevens aangesloten bij het dekkingpakket van omliggende gemeenten die een overeenkomst met DSW zijn aangegaan.

c. Eigen bijdrage individuele Wmo-voorzieningen opnemen in CAV

De CAV vergoeding wordt uitgebreid met eigen bijdrage voor individuele Wmo voorzieningen met ingang van 2013.

Langdurigheidstoeslag

Omdat het voor mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen, moeilijk blijkt om te reserveren, is in de Wwb in 2004 de langdurigheidstoeslag geïntroduceerd. Sinds 1 januari 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd. De langdurigheidstoeslag is in Westland gericht op mensen die al 3 jaar of langer aaneengesloten een inkomen hebben op bijstandsniveau, geen of weinig eigen vermogen hebben en geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. In aanmerking komen personen tussen 21 en 65² jaar met een inkomen tot maximaal 101% van de van toepassing zijnde

¹ De wet merkt de volgende groepen aan: mensen van 65 jaar en ouder; chronisch zieken en gehandicapten en ouders met schoolgaande kinderen.

² 65-plussers behoren wettelijk niet tot de doelgroep voor de langdurigheidstoeslag. Met ingang van 2013 wordt de AOW-leeftijd met een maand verhoogd en in jaren daarna verder in stapjes verhoogd, totdat die in 2019 66 jaar is en

bijstandsnorm. De langdurigheidstoelage wordt betrokken bij de reserveringscapaciteit voor duurzame gebruiksgoederen. Door het ontvangen van de toeslag ontstaat immers ruimte in het inkomen om vervangingsuitgaven te doen. Alleen als er sprake is van noodzakelijke uitgaven die hoger zijn dan het bedrag van de toeslag, is bijzondere bijstand mogelijk. De langdurigheidstoelage wordt op aanvraag toegekend.

Individuele bijzondere bijstand

Het verstrekken van individuele bijzondere bijstand is maatwerk. Bijzondere bijstand wordt alleen verstrekt indien er sprake is van noodzakelijk te maken kosten die voortvloeien uit een bijzondere omstandigheid en de onmogelijkheid om deze kosten zelf te dragen³. Kortweg gaat het om de volgende criteria:

- noodzakelijke kosten
- voortvloeiend uit bijzondere omstandigheden en
- het ontbreken van draagkracht (bijstandsnorm, inkomen boven bijstandsnorm, vermogen en langdurigheidstoelage).

Daarnaast gelden de overige voorwaarden van de Wwb. Zo zal de aanwezigheid van een uitsluitingsgrond of een voorliggende voorziening in principe leiden tot afwijzing van het verzoek om bijzondere bijstand.

De beoordeling van de noodzaak en de bijzondere omstandigheden worden beschouwd als objectieve criteria. Het is mogelijk om te omschrijven welke kosten altijd als noodzakelijk worden beschouwd en welke omstandigheden altijd als bijzondere omstandigheden worden aangemerkt. Verstrekking van bijzondere bijstand wordt in de hoofdregel "om niet" verstrekt. Bijzondere bijstand bestaat ook in de vorm van een geldlening of borgtocht/ natura.

Ten aanzien van onderstaande specifieke kostensoorten gelden de volgende bepalingen:

- a. duurzame gebruiksgoederen en woninginrichting: dit zijn in beginsel geen kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Uitgangspunt is dat geen bijzondere bijstand wordt verstrekt indien de kosten uit het inkomen, het vermogen en de langdurigheidstoelage kunnen worden voldaan. Eventuele verstrekking van bijzondere bijstand gebeurt in principe in de vorm van een geldlening.
- b. medische kosten: wanneer er aanspraak kan worden gemaakt op een voorliggende voorziening is er geen recht op bijzondere bijstand. De Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) gelden als voorliggende voorzieningen. Alleen in de uitzonderingsgevallen die de wet aangeeft is het mogelijk om bijzondere bijstand te verstrekken voor medische kosten. Om vast te stellen of kosten in het individuele geval medisch noodzakelijk zijn kan een medisch advies gevraagd worden.

Nieuwe accenten:

a. Maatwerkfunctie versterken

Bijzondere bijstand wordt afgestemd op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de aanvrager. Bij de ondersteuning wordt uitgegaan van de goedkoopste adequate oplossing. Eigen verantwoordelijkheid staat voorop. Inwoners worden geïnformeerd en verwezen naar de ondersteuning die geboden wordt via voorliggende voorzieningen die landelijk beschikbaar zijn, bijvoorbeeld heffingskortingen en toeslagen van de Belastingdienst. Te denken valt ook aan voorzieningen zoals georganiseerd vanuit het welzijnswerk (formulierenbrigade, thuisadministratie en budgetcoaching).

b. Reserveringscapaciteit bij vervanging duurzame gebruiksgoederen

Bijzondere bijstand is mogelijk voor de aanschaf/ vervanging van noodzakelijke duurzame goederen. Standaardbedragen worden versoepeld en bij het verstrekken van leenbijstand wordt meer terughoudendheid gepast. Bij de aanvraag van bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen wordt de langdurigheidstoelage in aanmerking genomen als reserveringscapaciteit. Dit houdt in dat als langdurigheidstoelage is verstrekt deze ook gebruikt moet worden voor het vervangen van duurzame gebruiksgoederen. De noodzakelijkheid, reserveringscapaciteit en de vorm waarin de eventuele bijstand wordt verstrekt maken onderdeel uit van de individuele beoordeling. Apart beleid om af te wijken van de vorm waarin bijstand verleend wordt en de periode wanneer er sprake is van een langdurig laag inkomen, wordt hierdoor overbodig. Daarmee komt de zogenoemde 'witgoedregeling'⁴ te vervallen.

c. Taakstelling woninginrichting

Gezien de onevenredig grote belasting van woninginrichtingskosten op het budget bijzondere bijstand is vanaf 2014 een taakstelling van € 100.000,-- ingeboekt. Door neerwaartse bijstelling van de huisvesting statushouders en het verlagen van de richtprijzen voor inrichtingskosten is deze taakstelling haalbaar.

vervolgens in 2023 67 jaar. Gelet op de deze ontwikkelingen is het denkbaar dat de leeftijdsgrens voor de langdurigheidstoelage op termijn verschuift.

³ Art 35, lid 1Wwb

⁴ De 'witgoedregeling' gaf de mogelijkheid om af te wijken van een lening indien men langer dan 1 jaar is aangewezen op een inkomen op bijstandsniveau. De Langdurigheidstoelage definieert de periode waarbij sprake is van een langdurig laag inkomen. Dit is in Westland vastgesteld op 3 jaar.

In gesprek met de klant worden opties voor goedkopere alternatieven gestimuleerd (bijv. tweedehands goederen, kringloop, Marktplaats) om zo sturing te geven aan de invulling van de goedkoopste adequate oplossing. Uitgangspunt is dat maximaal 50% van het in de Nibud-prijzengids⁵ gehanteerde bedrag als leenbijstand wordt verstrekt. Specifieke duurzame goederen zoals witgoedapparaten (bijvoorbeeld een koelkast of wasmachine) zijn hiervan uitgezonderd vanwege verhoogde risico's op de garantiestelling en hoger elektriciteitsgebruik. Hiervoor kan bijzondere bijstand worden verstrekt tot maximaal 100% van het bedrag in de Nibud-Prijzengids.

d. Aanpassing individuele bijzondere bijstand voor medische kosten

Het college vergoedt in beginsel geen medische kosten meer via de individuele bijzondere bijstand. De basisverzekering ingevolge de Zorgverzekeringswet (Zvw) en Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) gelden samen als een aan de Wwb voorliggende voorziening die passend en toereikend wordt geacht. Dit houdt in dat bijzondere bijstandsverlening niet mogelijk is voor kosten waarvoor belanghebbende een beroep kan doen op een voorliggende voorziening of voor kosten die buiten de werkingssfeer van de Zvw of Awbz zijn gelaten.

Wel biedt het college de mogelijkheid om deel te nemen aan een collectieve aanvullende verzekering, de CAV Westland en kan in gevallen waarbij is vastgesteld dat de kosten medisch noodzakelijk zijn, een uitzondering worden gemaakt (zie paragraaf. 4.7).

Sociale participatie volwassenen

Een belangrijke doelstelling van het minimabeleid is het stimuleren dat minima in staat zijn via diverse sociaal-culturele activiteiten, maatschappelijk te participeren. Daaronder wordt verstaan alle activiteiten die burgers ondernemen om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Kosten die voortvloeien uit die activiteiten komen op individuele aanvraag in aanmerking voor vergoeding tot een maximum bedrag per persoon, per jaar. Te denken valt aan lidmaatschap van de muziekvereniging, de contributie voor sportverenigingen, abonnementen voor zwembad of fitnesscentrum. Activiteiten die participatie bevorderen in verenigingsverband worden gestimuleerd. De kosten van de activiteiten moeten worden aangetoond. Het wettelijke uitgangspunt van individuele bijzondere bijstand is dat de kosten noodzakelijk moeten zijn. De kosten voor sociale participatie zijn strikt genomen niet altijd als noodzakelijk aan te merken. De Gemeente Westland vindt echter dat deelname aan de maatschappij via sociale participatie van dermate belang is dat de kosten hiervan wel via bijzondere bijstand vergoed kunnen worden via dezelfde voorwaarden als de overige individuele verstrekkingen.

⁵ Het Nibud stelt een prijzengids op die te gebruiken is voor het bepalen van kostenvergoedingen voor sociale diensten.

Overzicht regelingen minimabeleid

Hieronder volgt een overzicht met de bovenstaande regelingen in relatie tot de gehanteerde inkomensgrenzen.

Schema 1: Regelingen Bijzondere bijstand in het kader van de Wwb

Regelingen	Inkomensgrens (percentage van de van toepassing zijnde bijstandsnorm)
1. Bijzondere bijstand	Draagkracht vanaf 100%
a. Sociale participatie volwassenen	
2. Categoriale bijzondere bijstand	110%
- Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen	
- Bijdrage schoolkosten	
- Eenmalige bijdrage overgang voortgezet onderwijs	
3. Collectieve aanvullende verzekering	101%
4. Computerregeling voor kinderen van minima	110%
5. Langdurigheidstoeslag	101%

Opsomming accenten voor de komende periode:

- a. *Maatwerkfunctie versterken*
- b. *Reserveringscapaciteit bij vervanging duurzame gebruiksgoederen*
- c. *Taakstelling woninginrichtingskosten*
- d. *Aanpassing individuele bijzondere bijstand voor medische kosten*
- e. *Aanpassing inkomensgrens CAV*
- f. *Kostenbewustzijn CAV vergroten*
- g. *Eigen bijdrage individuele Wmo-voorzieningen opnemen in CAV*

Overige regelingen

Naast de bovengenoemde componenten van het minimabeleid kent de gemeente Westland aanvullende instrumenten die onderdeel uitmaken van het vangnet voor inwoners met een laag inkomen.

Schuldhelpverlening

De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) is op 1 juli 2012 in werking getreden. Het college biedt ondersteuning aan inwoners bij het voorkomen en oplossen van problematische schulden. Er gelden regels voor de wacht- en doorlooptijden. Preventie is tevens een onderdeel van de integrale aanpak van de schuldhelpverlening.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Minima hebben de mogelijkheid kwijtschelding te vragen van gemeentelijke heffingen. Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in het 'Gemeentelijk kwijtscheldingbeleid belastingen 2008'. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffingen en rioolheffing. De mogelijkheid tot kwijtschelding geldt voor particulieren. Voor degenen die een zelfstandig beroep uitoefenen, ondernemers, bedrijven, verenigingen, stichtingen, enz. bestaat geen mogelijkheid tot kwijtschelding. Sinds 2011 maakt de gemeente gebruik van de mogelijkheid om bij het Inlichtingenbureau informatie op te vragen en te toetsen of iemand ambtshalve voor kwijtschelding in aanmerking komt. De geautomatiseerde toetsing heeft een efficiënte werkwijze en verkorting van de afhandeltermijnen tot doel.

Ondersteuning vanuit welzijnswerk

Via het welzijnswerk worden projecten georganiseerd die inwoners ondersteunen en bijdragen aan het nemen van verantwoordelijkheid door de cliënt. Voorbeelden hiervan zijn de projecten formulierenbrigade die inwoners hulp en ondersteuning biedt bij het aanvragen van diverse regelingen en toeslagen zoals huur- en zorgtoeslag; thuisadministratie en budgetcoaching.

Noodfonds

Het noodfonds biedt ondersteuning bij de aanpak van acute sociale calamiteiten en vervult de allerlaatste vangnetfunctie ter voorkoming van problematische situaties (bijv. woningontzuiming, structurele ernstige buurtoverlast). Het gaat hierbij om situaties waarin er sprake is van multi-problematiek. Een netwerkfunctionaris is belast met de taak om te onderzoeken welke mogelijkheden er binnen het sociaal netwerk bestaan om hulpverlening te bieden. Meldingen komen binnen via het sociaal overleg met woningcorporaties, politie, maatschappelijk werk, GGD, GGZ, gemeentelijke afdelingen en individuen.

Uitvoering, dienstverlening, monitoring en communicatie

Uitvoering

Het minimabeleid Westland 2013 ev is het kader voor de uitvoering. Nadere regels hiervoor zijn vastgelegd in de volgende verordeningen beleidsregels:

- a. Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen Wet werk en bijstand
- b. Beleidsregels Wwb Computers voor kinderen van minima
- c. Verordening Langdurigheidstoelage 2012

Dienstverlening

Het Programma Dienstverlening richt zich op een eigentijdse dienstverlening waarbij er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van digitale mogelijkheden. Doel is meer toegankelijke, en snellere dienstverlening. Regelingen dienen zo eenvoudig mogelijk te zijn. Dit geldt ook voor de aanvraagprocedures. Daarbij wordt aangesloten op het proces om te komen tot een vernieuwde gemeentelijke website. Er is reeds aandacht voor het aanpassen van formulieren en standaarddocumenten.

Ten aanzien van het minimabeleid geldt dat:

- de cliënt zelf verantwoordelijk is voor de aanvraag;
- er wordt verder ingezet op de ontwikkeling van nieuwe formulieren die op de gemeentelijke website komen te staan en op verkorte aanvraagprocedures. Door het filteren van het klantenbestand worden al bestaande rechthebbenden achterhaald. Deze cliënten worden per brief geïnformeerd en ontvangen daarbij een gedeeltelijk ingevuld formulier waardoor nog slechts minimale administratieve handelingen gevraagd worden.

Sociale monitor

Naar aanleiding van de motie Stapeling van de Raad d.d. 10 november 2011, is besloten tot het uitvoeren van een sociale monitor. De waarde van een sociale monitor ligt in het in beeld brengen van diverse ontwikkelingen op lokaal niveau. Daarbij is specifieke aandacht voor de effecten van het sociale beleid bij kwetsbare groepen. De effecten van het minimabeleid maken hier deel van uit. De eerste uitvoering van de monitor (nulmeting) is voorzien in 2013.

Communicatie

Het is belangrijk dat burgers weten welke inkomensondersteunende voorzieningen er zijn in Westland. Daarom wordt ingezet op structurele langdurige aandacht voor het informeren van de doelgroep en intermediairs. Om inwoners op de hoogte te brengen en te houden van het minimabeleid worden meerdere communicatiemiddelen ingezet. Dit betreft verschillende kanalen zoals de Nieuwsbrief Werk & Inkomen, Het Hele Westland, de gemeentelijke website en foldermateriaal. De jaarlijkse Inloopavond van de Cliëntenraad Wwb in samenwerking met de gemeente draagt ook bij aan informatieoverdracht en bekendmaking van regelingen. Ook is het gemeentelijk Wmo-loket een belangrijk informatiepunt voor burgers. In samenwerking met zorgverzekeraar DSW zullen de normen en vergoedingen CAV richting burgers worden gecommuniceerd.

Financiële paragraaf

Ter compensatie van de inkomenseffecten van het rijksbeleid heeft het Rijk vanaf 2012 extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd voor de structurele intensivering van bijzondere bijstand. Voor Westland komt dit neer op een bedrag van respectievelijk € 200.000 voor bijzondere bijstand en € 23.000 voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Genoemde bedragen zijn al verwerkt in de begroting 2012 en bieden ruimte om de voorgestelde wijzigingen op te vangen. De tabel hieronder geeft een beeld de totaal beschikbare middelen voor het gemeentelijk minimabeleid weer volgens de raming voor 2012.

Middelen minimabeleid	Raming 2012
1. Bijzondere bijstand	€ 1.144.390
2. Bijzondere bijstand: leenbijstand	€ 234.050
3. Computers voor kinderen minima	€ 87.237
4. Kwijtschelding riool-, afvalstoffenheffing	€ 337.000
5. Noodfonds	€ 58.212

Ad 1: dit betreft de totale raming voor bijzondere bijstand (individuele verstrekkingen, w.o. de langdurigheidstoelage, maatschappelijke participatie en de CAV).

Ad 3: de raming in een volgend jaar is afhankelijk van de uitgaven van het jaar daarvoor. Het restant aan het einde van het jaar wordt in de bestemmingsreserve gestort en het jaar daarop weer beschikbaar gesteld. Dit is een incidenteel budget.

Wijzigingen

1. Collectieve aanvullende verzekering

Ten aanzien van de collectieve aanvullende verzekering (CAV) is de inkomensgrens om daarvoor in aanmerking te komen aangepast van 100% naar 101% voor de geldende bijstandsnorm. Als gevolg van het in de CAV opnemen van de eigen bijdragen voor individuele Wmo-voorzieningen, wordt een lichte toename verwacht in de kosten voor de CAV. Het gaat hier om: de gemeentelijke bijdrage in de aanvullende premie en de gedeclareerde medische kosten. De gedeclareerde medische kosten liggen doorgaans tussen de €55.000,- en €65.000,- op jaarbasis. Van de gemeentelijke bijdrage aan de premie is een schatting te maken, gebaseerd op de huidige deelnamegraad aan de CAV.

Ongeveer 25% van de Westlandse minima met een inkomen tot 100% nam in 2011 deel aan de CAV. Het aanpassen van de inkomensgrens van de CAV naar 101% is een maatregel die leidt tot een lichte toename in de uitgaven van circa € 2.000. De kosten voor premiebetaling en de vergoedingen medische kosten binnen CAV komen ten laste van het budget bijzondere bijstand. Verwacht wordt binnen de raming voor bijzondere bijstand te blijven.

Deelname en premiebijdrage CAV 2011		Prognose 2013	
Omvang huishoudens met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum ⁶	2.137	Omvang huishoudens met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum	2.161
Bereik 2011	531	Bereik 2013	540
Deelnamegraad	25%	Deelnamegraad	25%
Premiebijdrage 2011	€ 128.600	Premiebijdrage 2013	€ 130.700

⁶ Schatting gebaseerd op de Minimascan van Stimulansz 2012

Middelen minimabeleid	Raming 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Budget Bijzondere bijstand (individuele verstrekkingen)	€ 1.144.390	€ 1.144.390	€ 1.144.390	€ 1.144.390

2. Taakstelling woninginrichtingskosten

Vanaf 2014 is een taakstelling van € 100.000,-- op de woninginrichtingskosten ingeboekt. De taakstelling komt ten laste van het budget bijzondere bijstand/ leenbijstand. Door neerwaartse bijstelling van de huisvesting statushouders en het verlagen van de richtprijzen voor inrichtingskosten is deze taakstelling haalbaar.

Middelen minimabeleid	Raming 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Budget Bijzondere bijstand/ leenbijstand	€ 234.050	€ 134.050	€ 134.050	€ 134.050

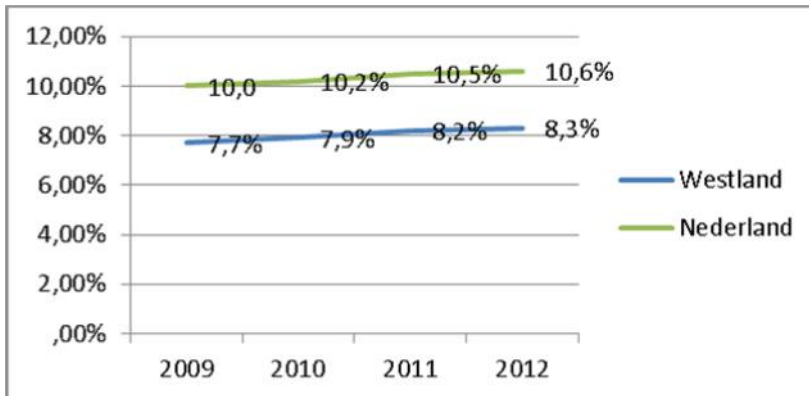
Bijlage: Evaluatie minimabeleid 2008-2011

Hieronder volgt een beknopte evaluatie van de resultaten van het minimabeleid over de periode 2008-2011.

1. Omvang doelgroep en bereik regelingen

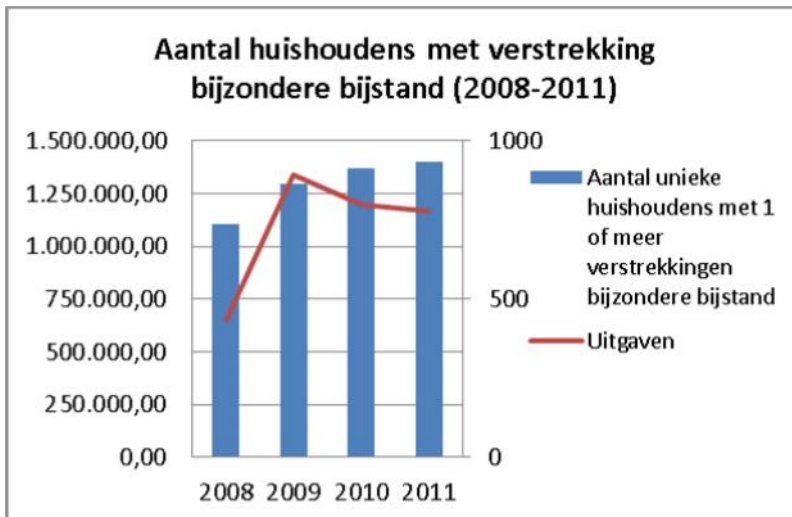
a. Omvang doelgroep

Volgens de prognose van de Minimascan van Stimulansz hadden gemiddeld 8% van de Westlandse huishoudens in de afgelopen beleidsperiode een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dat ligt nog onder het landelijke gemiddelde van bijna 10%.

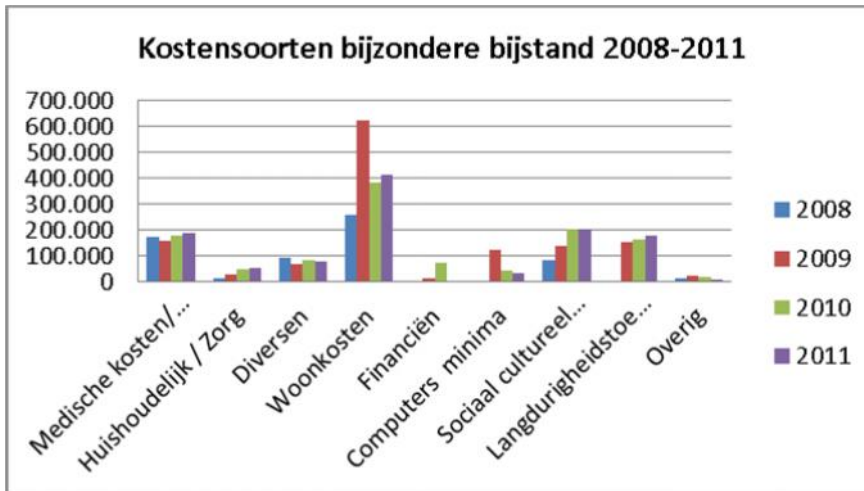

b. Gebruik naar leefvorm

Het aantal huishoudens dat gebruik maakte van bijzondere bijstand is tussen 2008 en 2011 met ca. 27% toegenomen van 736 naar 936. Dit betreft het aantal unieke huishoudens met één of meer verstrekkingen bijzondere bijstand. Tussen 2008 en 2009 is een stijging in de uitgaven zichtbaar. Met ingang van 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd en is het budget toegevoegd aan de bijzondere bijstand. Ook is vanaf 2009 uitvoering gegeven aan de computerregeling voor kinderen van minima. Tot slot zijn de hoge uitgaven te verklaren door de kosten voor het huisvesten van statushouders in 2009.

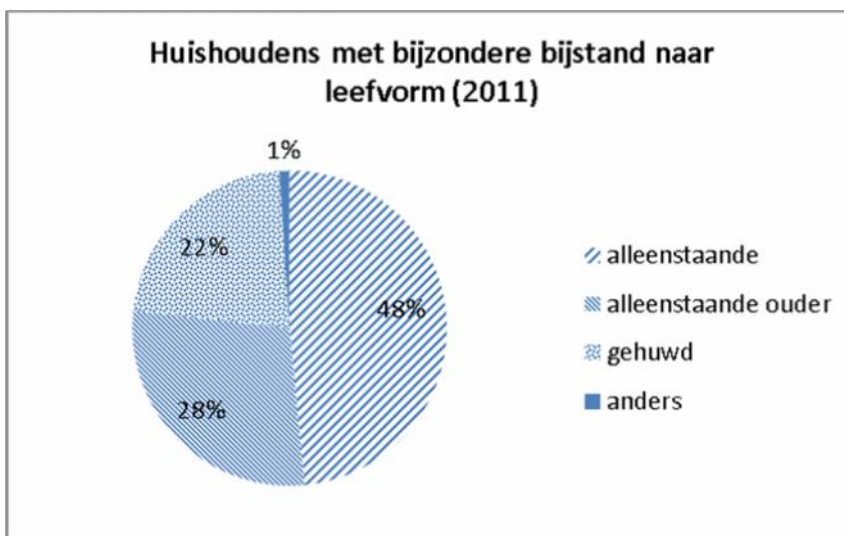

c. Kostensoorten en uitgaven

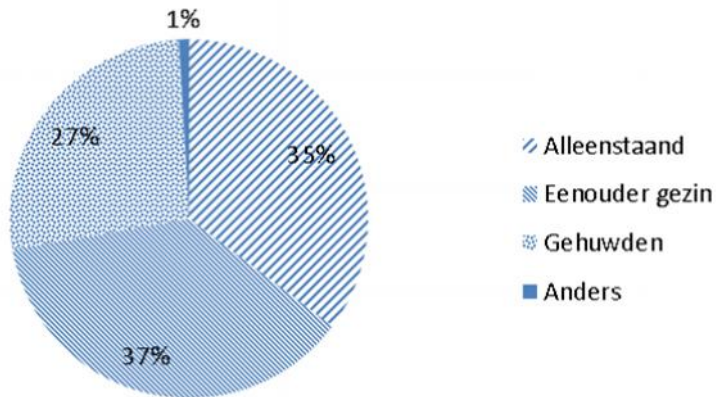

d. Verstrekkingen naar huishouden

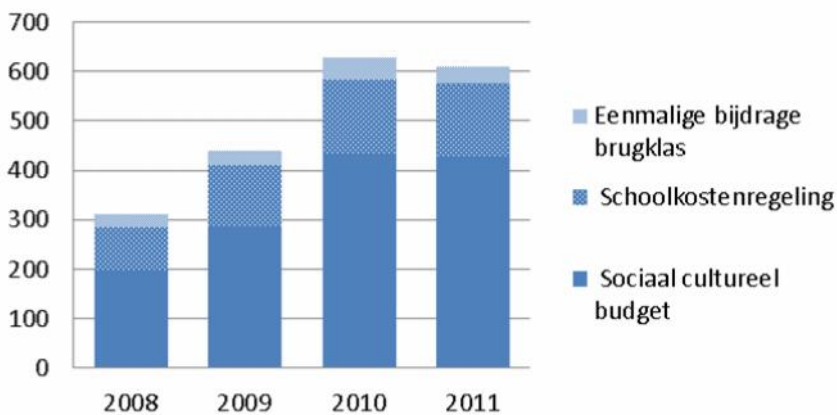
Bepaalde soorten huishouden maken meer gebruik van de specifieke regelingen. Zo ging in 2011 48% van de totaal verstrekte bijzondere bijstand naar eenpersoonshuishoudens, 28% naar eenouder gezinnen en 23% naar meerpersoonshuishoudens met een andere samenstelling. Alleenstaande ouders maakten het meest gebruik van het sociaal-cultureel budget (37%) net iets meer dan alleenstaanden (35%)

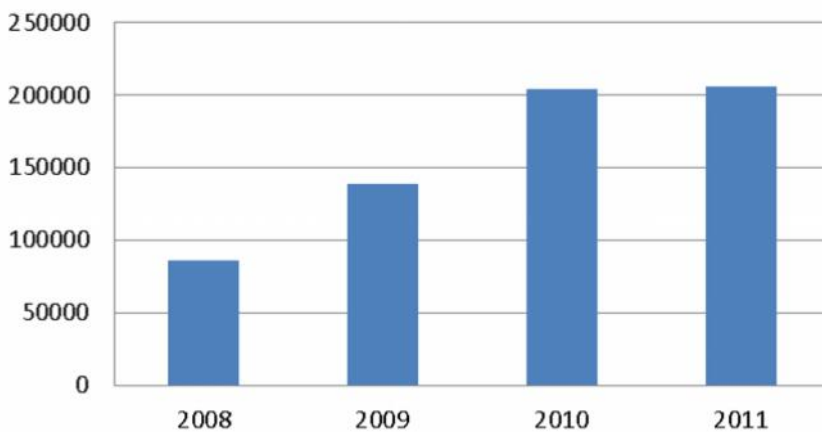
Verdeling sociaal-cultureel budget naar soort huishouden

Aantal verstrekkingen Participatieregelingen

Uitgaven Sociaal cultureel budget

e. Collectieve aanvullende verzekering

De collectieve aanvullende verzekering (CAV) kent een deelnamegraad van ongeveer 25% van de minimaalhuishoudens met een inkomen op het sociaal minimum. Het aantal huishoudens dat van de CAV gebruik maakt is van 2008-2011 gegroeid van 488 naar 531 huishoudens.

